

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки
і підприємництва

Кафедра підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи підприємництва»

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>076 «Підприємництво та торгівля»</u>
Освітня програма:	<u>«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</u>
Курс (рік навчання)	<u>1 (1)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>6</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Інна Чернега
Профайл лектора	https://economics.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/chernega-inna-ivanivna.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	inna-chernega@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1322

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Формування у здобувачів вищої освіти здатності вирішувати складні задачі та практичні проблеми в підприємницькій сфері, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Оволодіння теоретичними засадами підприємництва; ➤ Здатність оцінювати методи аналізу і прогнозування підприємницьких ризиків; ➤ Здатність аналізувати і використовувати технологію заснування власної справи; ➤ Здатність оцінювати типовий алгоритм бізнес-планування; ➤ Здатність визначати характеристику організаційно-правових форм підприємництва.
Компетентності	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. ➤ ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ➤ ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо. ➤ СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності. ➤ СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. ➤ СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин. ➤ СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. ➤ СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності. ➤ СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. ➤ СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків. ➤ СК 11. Здатність до організації підприємницької і торговельної діяльності у сфері агробізнесу.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях. ➤ ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати. ➤ ПРН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. ➤ ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці. ➤ ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. ➤ ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. ➤ ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. ➤ ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці. ➤ ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів. ➤ ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків. ➤ ПРН 22. Вміти застосовувати одержані знання й уміння для організації підприємницької і торговельної діяльності у сфері агробізнесу.
--	---

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оціню- вання (балів)
Змістовий модуль 1.				
Соціально-економічні основи підприємництва				
Тема 1. Зміст підприємницької діяльності	4/4	1. Суть підприємництва. 2. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності 3. Логіка підприємництва. 4. Економічні основи підприємницького рішення	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи підприємництва», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 2. Етика підприємництва	4/2	1. Принцип етичної та соціальної відповідальності 2. Підприємництво та навколишнє середовище. 3. Права та обов'язки споживачів і виробників 4. Відповідальність підприємця щодо забезпечення зайнятості.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи підприємництва», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 3. Основні види підприємництва	4/4	1. Основні типи та види підприємництва. 2. Виробниче підприємництво. 3. Комерційне підприємництво.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи	6

		4. Посередницьке підприємство. 5. Фінансове підприємство. 6. Страхове підприємство.	підприємства), його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Тема 4. Зовнішнє середовище підприємства	4/4	1. Підприємницьке середовище. 2. Політико - правове середовище. 3. Податкова політика та її вплив на підприємство 4. Поняття державної звітності.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи підприємства», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Змістовий модуль 2. Особливості підприємницьких механізмів				
Тема 5. Підприємницький ризик	4/4	1. Зміст та функції підприємницького ризику 2. Види підприємницьких ризиків 3. Способи оцінки підприємницьких ризиків 4. Шляхи та методи зниження ризику в підприємницькій діяльності	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи підприємства», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 6. Підприємницька таємниця	4/4	1. Сутність підприємницької таємниці 2. Формування відомостей, що складають підприємницьку таємницю 3. Основні елементи механізму захисту підприємницької таємниці 4. Значення інтелектуальної власності на підприємствах України	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи підприємства», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 7. Ринок та конкуренція* Topic 7. Market and competition.	4*/4*	1. Особливості та відмінності ринку. 2. Зміст конкуренції в підприємстві. 3. Методи та типи конкурентної поведінки. 4. Розвиток конкуренції в сучасних умовах. 1. Features and differences of the market. 2. Content of competition in	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи підприємства», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних	6

		entrepreneurship. 3. Methods and types of competitive behavior. 4. Development of competition in modern conditions.	матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Тема 8. Механізм створення власної справи (Залучено стейкхолдера)**	4**/4**	1. Вибір ідеї та визначення власної справи 2. Формування статутного фонду та установчих документів 3. Підготовка засновницьких документів. 4. Припинення діяльності підприємств.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи підприємництва», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Змістовний модуль 3. Форми підприємництва та бізнес-планування				
Тема 9. Організаційні форми підприємництва	4/4	1. Міжнародна класифікація форм підприємництва. 2. Організаційно-правові форми організації підприємницької діяльності в Україні.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи підприємництва», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 10. Планування підприємницької діяльності	2/4	1. Зміст та види планування. 2. Бізнес-план як основа створення підприємства.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Основи підприємництва», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в інструктивно-методичних матеріалах, написання реферату, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Модульний контроль				10
Всього за семестр	38/38			70
Екзамен				30
Всього за курс				100

**лекційне та семінарське заняття проводяться на англійській мові*

***залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття*

**Розподіл балів, присвоюваних здобувачам при вивченні дисципліни
«Основи підприємництва»**

Денна форма навчання

Модулі	Модуль 1				Модуль 2				Модуль 3		Модульний контроль	Екзамен	Загальна сума балів
Кількість балів за модуль	24				24				12				
Змістовний модуль	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10			
Кількість балів за змістовний модуль і модульний контроль	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	10	30	100
в т.ч. за видами робіт: - практичні заняття	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
- виконання СР	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки рефератів (есе) та індивідуальних науково-дослідних завдань, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (за погодженням із деканом факультету)

Рекомендована література

Базова

1. Cherneha I., Garazha, O., Shyian, D., & Petrenko, O. Entrepreneurship development in completion of administrative-territorial and land reforms: sustainability of rural areas and investment competitiveness Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice. 2022. 2(43), 373–379. <https://doi.org/10.55643/fcapter.2.43.2022.3563>
2. Cherneha I., Sokolyuk S., Nesterchuk Y., Korotieiev M., Zharun O., Blenda N. Development and Problems of Farmers Activities in Ukraine. Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference // Education Excellence and Innovation Management through. Granada, Spain. 2019. P. 4287–4298.
3. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін. Основи підприємництва: Підручник / під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с.
4. Богашко О. Л., Білошкурська Н. В., Подзигун С. М. та ін. Управління інноваційним розвитком національного господарства: теорія, методологія, практика : кол. монографія / за ред. С. М. Подзигун – Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. – 180 с.
5. Верига Ю.А. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2019. 272 с.
6. Вишнеvsька О.А. Підприємницький ризик в управлінні конкурентоспроможністю підприємства // Економіка і суспільство. 2016. Випуск №7. С. 232-237.
7. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства. Навчальний посібник. Вид-во «ЦУЛ». 2019. 480 с.
8. Гой І.В. Підприємництво. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Вид-во «ЦУЛ». 2019. 368 с.
9. Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В. Економіка підприємства. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2020. 304 с.

Допоміжна

10. Карпюк Г.І. Основи підприємництва. Навчальний посібник. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України. 2020. 108 с.
11. Краснокутська Н.С., Бубенець І.Г., Чатченко О.Є. Підприємницький потенціал як фактор розвитку торговельних підприємств: монографія – Х : «Лідер», 2015. – 175 с.
12. Мелень О.В., Абрамова О.В. Мале підприємництво в Україні: проблеми та можливість ефективного функціонування // Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 16. Частина 2, 2016. С. 61-63.
13. Мельников А.В., Коваленко О.А., Пундяк Н.Б. Основи організації бізнесу. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2017. – 200 с.
14. Непочатенко О.О., Резнік Н.П., Транченко Л.В., Транченко О.М. Планування діяльності підприємств. К.: КиМУ, 2014. 408 с.
15. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес культури. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2019. 168 с.
16. Пенькова О.Г., Харенко А.О., Соковніна Д.М. Напрями активізації маркетингової діяльності малих та середніх сільськогосподарських підприємств України у контексті адміністративно-територіальної реформи // Науковий вісник МДУ. Мукачево: Видавництво МДУ, 2018. Вип. 2(10). Ч 2. Серія «Економіка».
17. Сімків Л.Є., Побігун С.А. Тенденції розвитку малого підприємництва в Україні в умовах диспропорційності економічного зростання // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. Випуск 3. – С. 560-564
18. Торговельне підприємництво: монографія / за наук. ред. С. В. Князя. – Л.: Львівська Політехніка, 2015. 724 с.
19. Тягунова Н.М., Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. 2017. 118 с.
20. Чернега І.І. Соціально-економічний механізм підприємницької діяльності в аграрному секторі України: виклики та можливості. – Монографія. Умань, 2020. – 406 с.
21. Чернега І.І. Стратегічні аспекти формування соціально-економічного механізму підприємницької діяльності в аграрному секторі економіки / Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні

науки». 2019. № 4. Т. 2. С. 73-80.

22. Чернега І.І., Бленда Н.О., Непочатенко О.А., Коротєєв М.А., Мальована М.М., Пономарьова М.С. Основи формування соціального підприємництва як сучасної форми господарювання // «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки»): журнал. 2022. № 1(1). С. 168-179.
23. Чернега І.І., Нестерчук Ю.О., Бленда Н.О. Державна підтримка діяльності підприємницьких структур аграрного сектору України // Вісн. УНУС. Серія «Економіка». 2021. № 99. Ч 2. С. 232-239.
24. Чернега І.І., Нестерчук Ю.О., Бленда Н.О., Жарун О.В., Костюк В.С. Вплив лідерства на процес управління соціально-трудовими відносинами в інституціональному середовищі розвитку підприємництва в контексті економічної безпеки бізнесу // «Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 8(14) 2023. С. 150-162.
25. Чернега І.І., Соколюк С.Ю., Жарун О.В., Коротєєв М. А., Тупчій О.С. Формування інноваційного проекту шляхом прийняття ефективних управлінських рішень // Вісн. УНУС. Серія «Економіка». 2021. № 98. Ч 2. С. 203-211.
26. Чернега І.І., Уланчук В.С., Соколюк С.Ю., Жарун О.В. Розвиток товарознавства в сучасних умовах // «Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2023. № 2(8) 2023. С. 60-69.
27. Чернега І.І., Фротер О.С., Бондаренко Н.В., Бленда Н.О., Бурляй О.Л. Соціальне підприємництво та лідерство в процесі управління соціально-трудовими відносинами // «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки»): журнал. 2023. № 1(15). 2023. С. 72-84.
28. Чернега І. І. Заходи щодо реалізації механізму управління соціально-економічною системою підприємства // Екон. вісн. Запоріз. держ. інженер. акад. 2018. № 1(13). С. 60–64.
29. Чернега І. І. Теоретична інтерпретація сутності підприємницької діяльності // Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2017. № 3. С. 302–309.
30. Чернега І. І. Теоретичні засади підприємництва як сучасної форми господарювання // Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2018. № 1. С. 54–62.
31. Чернега І. І., Бленда Н.О. Алгоритм розробки та реалізації стратегії підприємства // Вісн. УНУС. Серія «Економіка». 2021. № 99. Ч 2. С. 302-309.
32. Чернега І. І., Нестерчук Ю.О., Соколюк С.Ю., Непочатенко О.А., Жарун О.В. Конкурентні переваги соціально-економічного механізму підприємницької діяльності у бізнес-середовищі та економічна безпека бізнесу // Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2021. № 2 (2). С. 62-73.

Інформаційні ресурси

33. Наукова бібліотека Уманського НУС
34. Репозитарій Уманського НУС
35. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] - Верховна Рада України; Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV (Редакція від 02.08.2017) – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
36. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] – Верховна Рада України; Закон від 15.05.2003 № 755-IV (редакція від 01.01.2017). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
37. Про затвердження форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань [Електронний ресурс] - Мін'юст України. Наказ від 18.11.2016 № 3268/5 (Редакція від 24.07.2017) – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1500-16>.

38. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] – Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-VIII (Редакція від 28.09.2017) – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
39. <http://www.wmw.com> – сервер компанії World Market Watch, який містить базу даних з ринкових досліджень, пропозиції ділових партнерів, ціни на світових ринках тощо;
40. <http://www.umich.edu/sgupta/survey3> – звіти за результатами опитувань покупців в Internet.
41. <http://www.autosystems.com.ua> – інформаційно-пошукова система по підприємствах, фірмах і організаціях, які працюють на ринку України (Маркетинг термінал-2000);
42. <http://barhan.p011/ava,ua/marek/> – розділ маркетинг і реклама: теорія практичні поради;
43. <http://udc.com.ua/> – проект про бізнес-технології, головні теми: кооперація, системи управління якістю, маркетинг і Internet, дисконтна програма;
44. <http://www.i2.com.ua> – Бібліотека інтелектуальні системи прогнозування: фінанси, валюта, економіка, маркетинг, менеджмент, цінні папери, біржі;
45. <http://www.profibook.com.ua> – ділова література з економіки, менеджменту, реклами і маркетингу, управління персоналом, психології бізнесу, інформаційних технологій тощо;
46. <http://www.bdo.com.ua> – сайт для власників і управителів українських компаній з освіти, економіки, маркетингу тощо; .
47. <http://www.business-master.com.ua> – бізнес-портал психології бізнесу: технології управління підприємством, управління персоналом, управління маркетингом і продажами, фокус групи, паблік рилейшнз, медіа-компанії і т.ін.;
48. <http://www.uninvest-group.com/propoz/> – «Пропозиція» – український журнал з питань агробізнесу;
49. <http://www.glecsys.kiev.ua> – система побудови Internet-магазинів;
50. <http://www.geology.com.ua> – центр менеджменту і маркетингу в галузі наук про землю;
51. <http://www.sebso.com.ua/> – система електронного бізнесу і торгівлі в Internet.